

numiți funcționari internaționali ai Agenției, sprijinind astfel, prin ei, cu burse și finanțare directă numeroase proiecte românești.

Îmi aduc aminte că, la prima ediție a *Zilele nucleare franco-române*, din 1967, care au avut loc la București în sala de festivități a Institutului Agronomic, (am fost secretarul acestei manifestări care a rămas și ultima de acest fel), Întălnitul Comisar pentru Energie Atomică al Franței era prof. Francis Perrin, fiul magistrului prof. Hulubei, Jean Perrin. Participarea franceză a fost absolut remarcabilă, iar contactele stabilite cu acest prilej de tinerii cercetători de la Măgurele s-au prelungit pentru mulți ani, în beneficiul țării noastre. Manifestarea nu ar fi putut avea loc dacă rezultatele românești nu ar fi fost competitive, iar calitatea și competența cercetătorilor noștri apreciate de partea franceză.

Un prim concept în organizarea IFA a fost ca energia nucleară și fizica să se dezvolte împreună. Această idee a condus la achiziționarea reactorului nuclear de cercetare, la dezvoltarea cercetărilor de reactoristică și fizica neutronilor, care, în timp, aveau să conducă la întărirea acestei simbioze și să se manifeste prin rezultate –originale- de cercetări fundamentale, care să conducă la *impunerea* cercetării românești pe plan internațional în aceste domenii. Ceea ce s-a și întâmplat ulterior, dar după *maturizare* (fiindcă la început au fost cercetări de învățare, de reproducere). Și să nu uităm că la IFA, totul a plecat de la zero.

În al doilea rând, H. Hulubei acorda un rol primordial cercetării fundamentale. Multe din conceptele sale de atunci privind acest rol în dezvoltarea *ansamblului cercetărilor unei națiuni* care conduc implicit la dezvoltare tehnologică și prosperitatea acesteia, se regăsesc și în scrisoarea recentă a celor 45 laureați ai Premiului Nobel adresată lui Romano Prodi, președintele Comisiei UE și Philippe Busquin, Comisarul pentru Cercetare al UE (*Cordis focus*, nr 231, 23.10.2003). În această scrisoare, printre altele, se solicită constituirea urgentă a unui Consiliu European al Cercetării, *vital*, pentru dezvoltarea competitivității în cadrul UE și a promovării excelenței și autonomiei celor mai bune echipe de cercetare din Europa. Modul exemplar în care s-a simțit obligat să creeze în România o cercetare modernă de fizică, poate fi exemplificat prin achiziționarea ciclotronului și a începerii tratativelor de cumpărare a acceleratorului tandem din SUA (la vremea aceea costa 1, 5 milioane USD), negociere ce avea să fie finalizată de succesul său la conducerea IFA..

Al treilea principiu în care a crezut și l-a aplicat, a fost crearea echipelor mixte, interdisciplinare de cercetare: fizicieni, chimiști, matematicieni, ingineri etc., fapt care a permis un ritm deosebit de dezvoltare și exprimare.

La IFA s-au construit în anii '50-'60 ai secolului trecut primele calculatoare electronice din România CIFA-1 și CIFA-2, bazele electronicii românești au fost puse la Măgurele, iar colectivele de chimie promovau prin rezultate, radiochimia, chimia organică modernă contemporană și metodele fizice, atunci recent introduse (rezonanța magnetică nucleară, rezonanța electronică de spin (RES) etc. în studierea noilor compuși preparați, studiați la noi cu aceleași mijloace ca în țările din Vest. Sunt câteva exemple din zecile ce se pot da, asemănătoare, din domeniile științelor naturii și ingineriei. A reușit să aducă în cadrul Atelierelor Centrale pe cei mai buni maiștri mecanici din București (de la Uzinele Malaxa) care aveau mâini de aur în realizarea de aparatură (prototipuri) de orice fel și care îi uimeau pe străinii ce veneau la Măgurele. România era sub embargo comercial și nu putea importa aparatură de performanță. În mod *neforțat*, Hulubei s-a preocupat ca realizările IFA să fie transferate și aplicate în economie sau alte domenii ale științei, creindu-se discipline noi ca medicina nucleară prin aplicarea radioizotopilor produși la IFA în sănătatea publică. Exemplele sunt prea numeroase ca să poată fi măcar menționate. În acest fel, IFA a căpătat încă de la început recunoaștere și prestigiu pe plan național și internațional. Autoritatea și prestigiul lui Hulubei față de politicienii zilei, care îl respectau, au fost foarte utile, el reușind să obțină sumele necesare pentru orientările tematice imediate cu impact direct asupra viitorului economiei moderne a României, de exemplu, introducerea energiei nucleare a cărei infrastructură s-a realizat la Măgurele. Nimeni nu a uitat cum a *apărat și a menținut* în diferite laboratoare, un

număr foarte mare de tineri și vârstnici, inclusiv pe cei cu “origine nesănătoasă”, în care el descoperea ca nimeni altul, valoarea de cercetător și întrevedea aportul pe care aceștia îl puteau aduce la dezvoltarea Institutului. Altfel spus, te cântărea și aveai sau nu sprijinul său. Anii ce au urmat au demonstrat flerul lui de manager și caracteristica sa de magnet al valorilor științifice ale vremii care, indiferent de vârstă, erau onorate să colaboreze cu profesorul Hulubei în cadrul IFA. În periodicele științifice de prestigiu ale lumii științifice internaționale, prezența lucrărilor tinerilor oameni de știință de la Măgurele și de la Cluj deveniseră o obișnuință. Acestea erau consemnate lunar de *Buletinul de Informare al IFA* în cele câteva pagini special dedicate lucrărilor științifice apărute în Vest.

Dezvoltarea: perioada Ioan Ursu (1968-1976)

La retragerea profesorului Hulubei în 1968, când avea 72 de ani, a fost numit cu sprijinul și recomandarea sa, Director al IFA (1968) și apoi Președinte al CSEN (1969-1976), profesorul Ioan Ursu (1928-2007), prorector al Universității “Babeș- Bolyai” din Cluj (1961-68) și șeful catedrei de fizică nucleară și electromagnetism a Facultății de Fizică (1961-1968), care coordona și secția a V-a a IFA de la Cluj (cu prof. V. Mercea), secție ce s-a dezvoltat și a devenit ulterior Institutul de Izotopi Stabili.

Evident și semnificativ pentru această perioadă a IFA de numire a unui nou Director, era deja ascendentul științific al acestuia, căpătat în țară și peste hotare: doctoratul (1956) cu Horia Hulubei, stagiul de lucru (1959-1960) la faimoasa Universitate Princeton (SUA), cu prof. J. Turkevich; alegerea sa ca m.c. al Academiei Române (1963); realizarea la Cluj a primului laborator din România de rezonanță electronică de spin (RES); cărțile sale despre RES, publicate în țară (1965) și peste hotare (1968), de ex. la Dunod, Paris, cu o prefață de prof. A. Kastler- Laureat al Premiului Nobel pentru fizică (1966)-, care au devenit monografiile de referință (peste 120 citări ISI); lucrări științifice publicate în reviste de vârf din Vest, ca *Phys. Rev.* (SUA) etc.

Ioan Ursu a continuat și a dezvoltat concepțiile predecesorului său, IFA devenind un pilon de primă importanță pentru introducerea în țară a energiei nucleare, prin crearea de cadre de înaltă calificare, prin asigurarea de expertiză autohtonă (nu de import !!), specialiștii IFA fiind cei care, în 1970 au demonstrat și convins conducerea statului asupra superiorității tehnologice și economice a variantei cu uraniu natural pentru o centrală nucleară românească de tip CANDU, în competiție cu cele de proveniență sovietică (de tip Kozlodui care au dat și dau bătaie de cap și astăzi AIEA-Viena din cauza pericolelor majore privind asigurarea securității nucleare). Aceasta a fost una din marile bătălii câștigate de profesor pe plan politic, științific și tehnologic. Și-a pus tot prestigiul științific în joc pentru a impune o filieră care era importantă pentru independența energetică a României.

A introdus o practică nouă în cercetarea fundamentală românească, dezvoltarea de unități-fiice (*spin-off*) care să continue pe planul dezvoltării tehnologice și prin noi cercetări, rezultatele ajunse în stadiul de finalizare în institut. Trebuie amintite în acest sens unități ca Uzina G de la Râmnicu Vâlcea (director prof. Marius Peculea), stația pilot pentru dezvoltarea tehnologiilor de producere a apei grele pe baza rezultatelor preliminare obținute la Secția a V-a a IFA de la Cluj. Uzina G a condus aceste activități până la faza de finalizare la nivel de producție, realizată prin construcția uzinei de apă grea de la Turnu Severin; aceasta produce –astăzi -apă grea de cea mai înaltă calitate pe plan mondial, atât pentru export cât și pentru centralele CANDU de la Cernavodă. (Această filieră folosește drept combustibil Uraniu natural existent în țară și apa grea ca moderator al reacțiilor nucleare ce conduc la fisiunea nucleară care eliberează energie transformată apoi în electricitate).

Trebuie amintit că profesorului Ursu i se datorează de asemenea și crearea Institutului de Tehnologii Nucleare (ITN) de la Pitești, desprins din IFA; într-un fel unicat pentru țările care aveau în perspectivă dezvoltarea energiei nucleare. ITN a fost conceput pentru producția combustibilului nuclear pe bază de Uraniu natural, extras din țară, care s-a transformat ulterior în

Institutul de Reactori Nucleari Energetici, cu rol covârșitor în asigurarea construcției centralei nucleare de la Cernavodă.

Cei care astăzi și în viitor își vor însuși meritele existenței centralelor CANDU de la Cernavodă, ar trebui să facă un act de dreptate și să amintească faptul că prin sacrificii, muncă și pricepere, profesorul I. Ursu a desțelenit drumul pe care merg ei astăzi.

În mod similar cu toate țările care promovau din motive economice energia nucleară (cea mai ieftină filieră de obținere a energiei electrice față de alte filiere, de exemplu cea pe bază de cărbune, adică termocentrale etc.) se impunea și la noi dezvoltarea *ansamblului cercetărilor fundamentale naționale*, a fizicii în special, cea mai matematizată dintre științe. Aceasta, prin realizările ei tehnologice, alături de chimie, are cel mai mare impact social. De aceea, pentru a asigura un cadru firesc pentru întrepătrunderea învățământului cu cercetarea de fizică și a domeniilor ei conexe, așa cum sunt concepute Universitățile de tip humboldtian din Vest, profesorul Ursu a conceput și organizat construcția unui modern Campus de Cercetare și Tehnologie la Măgurele în 1974. Au fost construite clădiri noi care găzduiesc și în prezent: Facultatea de fizică a Universității București, Liceul teoretic de matematică și fizică, secțiile de laseri, fizica corpului solid, Institutul de materiale, acceleratorul linear, Centrul de Producție Radiochimică, Medicina Nucleară, Dozimetrie, Stația de tratare a deșeurilor radioactive. De asemenea a fost construit Pavilionul Administrativ, un campus de 400 apartamente pentru cercetători, un complex comercial și un Hotel.

A urmat o perioadă de înflorire a tuturor domeniilor menționate mai sus, prin rezultate de excelență (da, de excelență !). Abordarea unor tematici de larg interes științific pe care le-a coordonat personal (separări izotopice ale materialelor nucleare și tehnologii nucleare) sau în colaborare internațională cu A. M. Prokhorov (Moscova), Laureat al Premiului Nobel pentru fizică (1964) (interacția radiației laser cu materia și separări izotopice cu ajutorul laserilor) i-a conferit un binemeritat prestigiu internațional (aproape 500 de lucrări cu cca 1500 citări ISI). Școlile științifice pe care le-a creat și elevii săi care au devenit personalități de prim rang în lumea științifică contemporană, se adaugă la realizările sale deosebite. Ca o încununare a prestigiului său științific internațional, prof. I Ursu este ales membru titular al Academiei Române (1974). Devine primul președinte și fondator al Uniunii Balcanice de fizică, vice-președinte (1975-1976) și Președinte al Societății Europene de Fizică (1976-1978). Aceste funcții în organisme științifice internaționale europene nu le-a mai ocupat nici o altă personalitate științifică din România, de aceea ele merită o mențiune specială.

Nu trebuie uitat că în anii 1970-1980 au avut loc la Măgurele: Conferința generală a Societății Europene de Fizică, Conferințe internaționale de laseri, de electronică cuantică, Congresele Ampere etc.

În timpul directoratului Ursu, s-a creat Institutul Central de Fizică (ICEFIZ), bazat pe concepte și principii moderne de organizare, care se regăsesc și astăzi în Europa de Vest. Institutul Național de Fizică Nucleară din Italia, Institutul Național de Fizică Nucleară și Particule Elementare din Franța îndeplinesc același rol și au aceleași atribuții ca fostul ICEFIZ de la Măgurele.

Ne-am mărginit numai la perioada IFA, dar rolul profesorului Ursu de ctitor și reputația sa de savant sunt greu de egalat.

Am primit noi, cercetătorii români, în primăvara lui 2003, încă o lecție de la adevăratele democrații occidentale. La sărbătorirea a 75 ani de viață ai prof. I. Ursu, care a avut loc la Academia Română, colaboratorii și prietenii săi din străinătate, printre care și câțiva laureați ai Premiului Nobel care au condus și impulsivat prin personalitatea lor cercetarea științifică mondială în cea de a doua jumătate a secolului XX, au ținut să fie prezenți la București pentru a atesta prețuirea lor față de personalitatea și calitățile profesorului Ursu, cel ce a asigurat nu numai supraviețuirea cercetării, dar și obținerea unor rezultate românești de valoare internațională. Nu

cred să existe în România o altă personalitate care să fi avut printre prietenii săi atâția laureați ai Premiului Nobel.

Supraviețuirea: perioada Marin Ivașcu (1977 – 1989)

În noiembrie 1976, I. Ursu a fost schimbat fiindcă –politic- s-a impus o restructurare și reorganizare a cercetării de fizică. Ținta principală a fost IFA !! Director general atunci a fost numit profesorul Florin Ciorăscu (1914-1977), care a deținut funcția de director științific adjunct al IFA în echipele de conducere ale lui H. Hulubei și I. Ursu. Lui F. Ciorăscu i s-a impus în cadrul acestei restructurări, unele obiective care depășeau profilul, dotările și finanțările IFA. Astfel, specialiștilor din institut care făcuseră specializări anterioare în străinătate în diferite domenii ale cercetării fundamentale, li s-a impus..... să construiască cu forțe proprii o centrală nucleară de 2-300 MW !!! Nu comentăm această directivă politică aberantă, care demonstrează gradul de încultură tehnologico-științifică și nu numai, a vârfurilor politice din acea vreme. Începea coșmarul IFA. Profesorului Ciorăscu i s-a impus ca peste 200 (cifra exactă este mult mai mare !) de specialiști din IFA să fie transferați -cu forța- la ITN Pitești, în loc să se formeze, natural, specialiștii necesari, într-un timp rezonabil așa cum exista experiența IFA. Foarte mulți dintre aceștia, dacă nu cea mai mare parte, nu s-au conformat deciziei și au părăsit ulterior sistemul CSEN. S-a trecut la reorganizarea IFA, care a fost fărâmițată în mai multe institutulețe, fapt ce a condus și la ruperea legăturilor între diferite ramuri ale fizicii, înființându-se, în schimb, Centrul de Fizica Pământului, Centrul de Astronomie și Fabrica de Aparatură Nucleară (FAN).

Moartea profesorului F. Ciorăscu la cutremurul din 4 aprilie 1977 a deschis problema succesiunii sale și, în final, la sfârșitul lunii iunie 1977 este numit Director General Dr. Marin Ivașcu (n. 1931), absolvent al Facultății de matematică și fizică a Universității din București (1955), cu rezultate strălucite în domeniile de vârf ale cercetării de fizică nucleară pe care le-a început și dezvoltat la IFA, sub îndrumarea prof. H. Hulubei, cu care și-a susținut și doctoratul. Prestigiul științific al rezultatelor sale în fizica nucleară, publicate până atunci în aproape 100 de reviste *top* din țară și de peste hotare, l-a recomandat ca un demn continuator al premergătorilor săi la conducerea IFA.

După un an de lucru în cadrul Laboratorului Robert Van-der-Graaff de la Universitatea Utrecht, Olanda (1969-70) s-a dedicat dezvoltării unui program de fizică nucleară ca șef de laborator al acceleratoarelor Tandem și Ciclotron (1971-1976). Rezultatele pe care le-a obținut, au propulsat aceste colective în prima linie a cercetării moderne privind structura materiei, aducându-i o largă și meritată recunoaștere internațională. În paralel cu activitatea științifică, a funcționat și ca profesor la Centrul de Pregătire în domeniul nuclear al IFA și apoi ca profesor asociat la Facultatea de fizică a Universității București, conducând peste 33 teze de doctorat, creind astfel o întreagă generație de cercetători recunoscuți și apreciați în lumea întreagă. A publicat în colaborare (cu prof. Dorin Poenaru) 4 volume la editurile Plenum Press și CRC Press, ambele din SUA, apreciate de comunitatea științifică internațională a fizicienilor. Fără a intra în detaliile tematicii activității sale de cercetare fundamentală, (aproape 300 de lucrări apărute în reviste de vârf ale domeniului fizicii, cu cca 1300 de citări ISI), omul de știință Ivașcu a fost conducător al IFA în vremuri foarte grele, când a început impunerea gândirii politice opresive în toate activitățile sociale și economice din România, inclusiv a cercetării științifice. Nu se poate trece peste această perioadă. De ce ?

În primul rând, s-a impus definitivarea și consolidarea institutelor din structura IFA, așa cum au fost ele preluate din perioadele Hulubei, Ursu, Ciorăscu (stabilitatea cadrelor, angajarea de tineri, stabilirea unor programe de lucru etc). ICEFIZ îngloba nou createle institutulețe, provenite din secții ale IFA, nu avea personalitate juridică, deci nici fonduri și trebuia să lupte, zilnic, pentru asigurarea finanțării pentru supraviețuire de la fostul CSEN, care îi impunea sarcini aberante. Altfel spus, ICEFIZ nu putea impune nimic, așa cum fals i s-a atribuit, acesta neavând putere de decizie. Noul Director general al fostei IFA, rebotezată IFIN (Institutul de fizică și inginerie nucleară), M. Ivașcu, a trebuit din această poziție, să organizeze structura nou impusă, ca să supraviețuiască, prin dezvoltarea unor activități legate direct de energetica nucleară, faimosul program CNE (centrale

nuclearo- electrice de la Cernavodă), IFA nefiind un institut cu profil tehnologic așa cum a fost conceput ITN Pitești. Și totuși, datorită modului de organizare și conducere a ICEFIZ, dar și competenței cercetătorilor săi dobândite prin cercetările fundamentale, s-a reușit să se introducă în economia națională tehnologii de vârf (de exemplu, instalația de nitrurare ionică, strat aplicat peste dispozitive mecanice cărora li se mărește durata de viață de 4-6 ori!, pompe și ageritate de vid construite la FAN Măgurele, de fapt crearea unei industrii a vidului în România, instalații de sudură cu fascicule de electroni sau instalații de depunere de straturi subțiri sub vid etc.).

Laserii, în marea lor majoritate, care funcționau în industrie, medicină și tehnică militară, materialele speciale (magnetice, aliaje speciale, senzori termici, senzori acustici, senzori electromecanici, magneți permanenți, etc.) erau concepuți și produși la Măgurele.

ICEFIZ era în fond un liant între cercetările ce se efectuau la Măgurele și cercetările aplicative realizate în institutele de fizică și facultățile de profil din țară.

Nu trebuie trecute cu vederea suferințele îndurate, umilințele la care erau supuși cercetătorii din cauza presiunilor politice incredibile (efectuarea de măsurători nucleare, specifice, ce trebuiau și puteau fi efectuate de orice laborant, dar se dorea a fi efectuate de cercetători cu cea mai mare calificare și atestare valorică internațională, personal, la Cernavodă, unde au fost detașați – forțat – sute de cercetători de la Măgurele).

În anii 1987-1989, Directorul general al ICEFIZ, M. Ivașcu, pe lângă celelalte activități, *era obligat să stea permanent, la Cernavodă, să supervizeze, printre altele, măsurătorile de calitate, ce se puteau efectua numai cu metode nucleare, de exemplu a grosimii sârmei produse la Câmpia Turzii etc.* Pentru rabat la calitate, nu erau vinovați muncitorii sau conducerea de la C. Turzii, ci fizicienii detașați de la Măgurele în frunte cu directorul general. Ivașcu a trebuit să suporte toată povara umilințelor la care erau supuși colegii săi detașați pe care a reușit să îi apere, să îi ocrotească, pentru ca, aceștia, reîntorși la Măgurele în laboratoarele lor, să își poată relua, în liniște, fără probleme, activitățile lor curente de cercetare.

Se uită prea ușor această perioadă neagră, care merită a fi descrisă pentru viitor, pentru a nu se mai repeta batjocorirea valorilor.

ICEFIZ, adică IFA rebotezată, s-a constituit într-un centru de excelență și al progresului tehnologic de vârf, care a apărut așa cum este firesc, dintr-o cercetare fundamentală ce avea nevoie la nivel de laborator de ultimele progrese tehnice ale domeniilor investigate.

O precizare: *cercetarea* în această perioadă nu a murit în pofida opresiunii la care erau supuși cercetătorii și este meritul profesorului Ivașcu de a fi reușit nu numai să o mențină, dar să-i și asigure o exprimare morală, cu rezultate care se văd și astăzi, când IFA-Măgurele se menține în top-ul rezultatelor științifice ale României conform statisticilor internaționale *scientometrice* ale prestigiosului *Institute of Scientific Information –ISI-* (SUA), singura instituție care este luată în considerare de ONU, UE etc. pentru evaluarea *valorii* activității științifice a unei țări. Că aceste rezultate nu sunt pînă astăzi apreciate în România de după 1989, este o altă problemă.

Să nu uităm: *povara recunoștinței este mai grea decât povara urii. De aceea majoritatea celor care ar trebui să-și manifeste recunoștința preferă să urască pe cei care i-au ocrotit ca să poată să supraviețuiască /1/.*

După 1990....

Manifestarea *Slavici la Măgurele*, din 24 octombrie 2008, a avut loc în noul sediu al Institutului Național pentru Fizica Pământului (INFP) pe Platforma de Fizică de la Măgurele. Comisarul european pentru știință și cercetare care a vizitat, nu de mult timp, noua clădire a INFP și a luat cunoștință de activitatea sa, a conchis că *INFP a devenit prin anvergura rezultatelor sale un institut de talie europeană.*

După 1990, ICEFIZ a fost înlocuit de un nou Institut de Fizică Atomică extins, ce cuprindea, pe lângă institutele de pe platforma Măgurele (IFIN – fizică și inginerie nucleară; IFTM – fizica și tehnologia materialelor; IFTAR – fizica și tehnologia aparatelor cu radiații; IGSS – gravitație și științe spațiale; IOEL – optoelectronică; CFPS – centrul de fizica pământului și

seismologie, astăzi INFP) și centre de cercetare de fizică din țară (Râmnicu Vâlcea – criogenie și separări izotopice; Iași – fizică tehnică; Cluj – Napoca – tehnologie izotopică și moleculară).

În anii ce au urmat, procesul de fragmentare și de separare a institutelor s-a accentuat, astfel că, în 1996, IFIN și o serie dintre acestea au fost acreditate individual, ca institute naționale. Cu acea ocazie, IFIN a adoptat în denumire numele Profesorului Horia Hulubei.

Între anii 1990 – 2004 la conducerea IFIN s-au succedat Gheorghe Pascovici, Mircea Oncescu, Valeriu Zoran, Gheorghe Mateescu, Mihai Petrovici și Emilian Drăgulescu.

Din 2004, Nicolae Victor Zamfir /2/ a preluat conducerea IFIN – Horia Hulubei. Printre realizările importante ale ultimilor ani notăm: intrarea în funcțiune, în anul 2000, a iradiatorului cu scopuri multiple (IRASM); instituirea în 2001 a centrului de cercetări inter-disciplinare și aplicații bazate pe fizică atomică și nucleară (IDRANAP), centru de excelență al CE; participarea în 2002 la constituirea consorțiului RO-GRID, realizarea primei aplicații a sistemului GRID din România, sistem deja existent la scară planetară din generația superioară Internetului, inaugurarea în 2004 a Laboratorului de Detectori, una din cele mai semnificative contribuții românești la CERN etc.

Cifrele sunt cele mai concludente în a schița rezultatele IFIN- HH: articole publicate în intervalul 2001 – 2006 în reviste ISI 1492 și non ISI 489; cărți publicate în același interval: 36; conferințe științifice internaționale organizate în 2006 : 5; conferințe naționale: 4.

Nu este locul de a menționa cel puțin, activitățile de astăzi de cercetare, cercetare aplicată, cercetare de dezvoltare tehnologică sau activități conexe: asistență tehnică, consultanță, expertiză, formare și specializare profesională, elaborarea de acte normative, editare și tipărire de publicații de specialitate etc./3/.

Concluzii

Ce este important de subliniat: Măgurele, astăzi un oraș prosper de peste 10.000 de locuitori, a devenit un reper important în cultura și știința României atât prin prezența lui Ion Slavici, unul din întemeietorii pedagogiei moderne românești, cât și a activității celui mai prestigios institut de cercetare științifică al țării noastre, Institutul de Fizică Atomică.

Bibliografie

- 1.Frangopol, Petre T, *Mediocritate și Excelență – o radiografie a științei și învățământului din România*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005, 285 pagini; pag. 262.
- 2.Frangopol, Petre T., *Elite ale Cercetătorilor din România – matematică – fizică – chimie*, Editura Casa Cărții de Știință, 2004, 142 pagini; pag. 123.
- 3.Ursu, Ioan, (comunicare personală); 2008.

AMINTIRI DESPRE MAGURELE

MEMORIES ABOUT MAGURELE

Francisc SCHNEIDER

Facultatea de Medicină,

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Abstract

A Few Memories on the Măgurele Village. The Măgurele village was part of the Oteleșanu domains. It became a property of the Romanian Academy by a will that stipulated the responsibility to create a school for poor girls. This is how it was founded the Romanian Academy's Oteleșanu Institute, of which director, during 1894-1908, was Ioan Slavici, for over 14 years.

Key words: *Măgurele village, The Oteleșanu, Institute, Ioan Slavici.*

Cuvinte cheie: *comuna Măgurele, Institutul Oteleșanu, Ioan Slavici.*

În această toamnă, evenimentele de la Măgurele se axează și pe evocarea lui Ioan Slavici pentru anii petrecuți în comuna care azi este capitala fizicii românești.

Acum 30 de ani, mai bine zis în perioada 1978-1988, corespunzător studenției și debutului profesional al fiului meu, legat și de multiplele obligații de cercetare și management în capitală, mi-am stabilit reședința bucureșteană la Măgurele. Întotdeauna m-am cazat la hanul cu același nume, unde am fost considerat de-al casei, grație și Mioarei - frumoasa hangiță (recepționeră), dar și altora. Dovadă, că într-o seară, sosind la han cu un geamantan de modă veche, am fost interpelat: "gagiule ți-ai adus și acordeonul?!" Am cutreierat localitatea în lung și lat, dese ori în compania unor profesori, cercetători sau localnici. Nu de puține ori am intrat în vorbă la restaurantul hanului cu cunoștințe ocazionale, discutând vrute și nevrute, dar și despre trecutul comunei care acum reprezenta citadela științei românești. Am asistat la discuții și la restaurantul cooperăției, ispitit și de ceea ce scria pe frontispiciul ei „specialiatea noastră este ciorba de burtă !", dar și la dispensarul medical condus de colega mea de facultate dr. Ileana Iambor.

Ce am aflat despre Măgurele și Ioan Slavici ?

Comuna Măgurele a făcut parte din domeniile Oteleșanu, lăsat prin testament Academiei Române, cu mențiunea de a înființa o școală pentru fete sărace. Academia l-a numit pe Ioan Slavici la conducerea școlii, aceasta devenind o unitate de referință în domeniu și în același timp a contribuit la dezvoltarea comunei. Existența unei statui Eminescu situat în spatele Institutului de Fizică a generat ideea că poetul ar fi locuit un timp la instituția lui Slavici (infirmitate de neconcordanță cronologică).

Incitat de opera lui Slavici dar și de perioada petrecută la Măgurele, am urmărit documentele corespunzătoare atestând adevărul istoric [1-4]

Legătura dintre Slavici și Măgurele a debutat în 1893 când i s-a oferit conducerea Institutului Oteleșanu al Academiei Române. Pe această bază Ioan Slavici se deplasează în Germania pentru a studia școli de profil similar, întocmește proiectul de organizare și programul de studiu, aprobate ulterior de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice. La 15 septembrie 1894 are loc admiterea pentru clasa întâia, în urma căreia sunt admise 15 fete provenite de la familii sărace. La 18 octombrie 1894 au început cursurile

primului an, ca în anul școlar 1898-1899 să se finalizeze cu ultima clasă – a 5-a, iar în iunie 1899 să se desfășoare examenul de absolvire pentru prima promoție. Realizările deosebite ale Institutului s-

au bucurat de aprecieri unanime, culminând cu expoziția din 1906 când produsele manufacturiere ale elevelor au fost distinse cu medalia de aur.

Incepând cu anul 1904 au apărut neînțelegeri între Ioan Slavici și secretarul general al Academiei, în urma cărora au fost retrase atribuțiile administrative, ca la 27 iunie 1908 să primească decizia de demitere, marcând decăderea Institutului.

Concluzii

Iată că Ioan Slavici, pe lângă scriitor și jurnalist, dă dovadă și de remarcabile calități de pedagog și manager. În ceea ce privește comuna Măgurele, aceasta, după strălucirea datorată Institutului Oteleșanu și lui Ioan Slavici, revine amplificat ca etalon al științei și tehnicii nucleare. Reluarea datelor istorice dela începutul secolului XX și restaurarea domeniilor Institutului Oteleșanu va spori faima și interesul pentru comuna Măgurele.

Bibliografie

1. Stempel, G.,: *Ioan Slavici și Academia Română*, Raport la Academia Română, 1998.
2. Slavici, I., – *Opere*. Academia Română
3. **Minerva Enciclopedie Română. Cluj 1929
4. ** Enciclopedia liberă – Wikipedia: Ioan Slavici

160 DE LA NAȘTEREA LUI IOAN SLAVICI

160 YEARS FROM IOAN SLAVICI'S BIRTH

Lavinia TOMA

Liceul Teoretic „Horia Hulubei”, oraș Măgurele, jud. Ilfov

E-mail: lavinia.toma@gmail.com

Abstract

One of the important Romanian writers, Ioan Slavici, has had an agitated existence, meeting interesting people and places, living experiences that have been the seed of a vast work and a cornerstone of Romanian literature. As such, Ioan Slavici not only has been a novelist, as he is renowned, but also a memorialist, a playwright and a journalist. Moreover, an unknown side of Slavici is his teaching activity, crowned with success, especially during his 14 years spent as the superintendent of the "Ioan Otteteleșanu" College, in the town of Măgurele.

Key words: *studies, memoirs, education, journalism, short-stories, novels*

Cuvinte cheie: *studii, memorialistică, învățământ, publicistică, nuvelistică, romane*

La 18 ianuarie 1848, în anul revoluției, se naște în comuna Șiria, din Arad, Ioan Slavici, al doilea din cei cinci copii ai familiei Savu și Elena Slavici. Tatăl, „maestru” (cojocar), foarte priceput în meserie, este descendent al Stănișeștilor, veniți în Banat în jurul anului 1740 din Oltenia, iar mama, fiica preotului din Măderat, este descendentă din Borlești, veniți în Banat în timpul lui Grigore Ghica Vodă din jud. Neamț [1-7].

Se bucură de o copilărie fericită, sub ocrotirea și dragostea tuturor, urmând povețele bunicului său și ale dascălului din sat, Dimitrie Voștinari, cunoscut datorită aplicării sistemului